

crkva u svijetu

PRILOZI

UZ 75. ROĐENDAN NADBISKUPA DR. FRANE FRANIĆA*

Mile Vidović

Čestitka prigodom 75. obljetnice života nadbiskupa metropolite dra Frane Franića

Oče Nadbiskupe, oci biskupi, ugledni gosti i prijatelji, braćo i sestre, večeras nas je u ovom pastoralnom centru sv. Petra sabralo čestitanje 75. godine života našega oca nadbiskupa metropolite dra Frane Franića. Ovo

* Koncem prošle godine, 29. prosinca 1987, južnohrvatski metropolita dr. Frane Franić navršio je 75 godina života. Bio je to povod za čestitke i priznanja. Svečanost u povodu ove značajne obljetnice upriličena je, nakon božićnih i novogodišnjih blagdana, 19. siječnja 1988, u dvorani konkatedralne crkve sv. Petra u Splitu. Uz pozdrave i čestitke, priređena je i prigodna priredba, s pjesmom i glazbenim nastupima. Javnosti je također predstavljene znanstveni teološko-povijesni zbornik U SLUŽBI ČOVJEKA, a urednik dr. Drago Šimundža informirao je o pojednim prilogima i važnosti Zbornika.

Čestitku u ime klera i redovništva izrekao je generalni vikar splitsko-makarske nadbiskupije dr. Mile Vidović, a u ime vjernika svjetovnjaka član Pastoralnog vijeća splitsko-makarske nadbiskupije dr. Ivo Mrčić. O Nadbiskupovu teološkom radu, posebno o odjecima toga rada u inozemstvu, govorio je dr. Robert Bačvari iz Münchena. Dr. Atanazije Matanić, iz Rima, ukratko se osvrnuo na tematiku i značenje teološko-povijesnog zbornika U SLUŽBI ČOVJEKA, a urednik dr. Drago Šimundža informirao je o pojednim prilogima i važnosti Zbornika.

Splitski vokalni oktet, pod ravnanjem dr. Petra Zdravka Blajića, izveo je nekoliko svečanih gregorijanskih i polifonijskih skladbi, dok je trogirski glazbeno-vokalni trio (prof. Nikola Buble, Dubravko Geić i Nikša Bilić Pantović) nastupio s nekoliko klasičnih skladbi naših hrvatskih glazbenika.

(Ovdje donosimo čestitku dr. Vidovića i prikaz Zbornika. Izlaganje dr. Bačvarija objavit ćemo u jednom od slijedećih brojeva.)

Uredništvo

čestitanje nismo mogli obaviti na sami rođendan, 29. XII. 1987, pa to činimo danas, s malim zakašnjenjem, ali s jednakim osjećajima poštovanja i zahvalnosti prema dičnoj osobi našega svečara.

Ovu značajnu godišnjicu života oca Nadbiskupa željeli smo na poseban način obilježiti, makar u užem krugu, s uvjerenjem da njegova osoba to zaslužuje, kako zbog uloge i značenja koje je mons. Franić u našoj Crkvi imao i sada ima, tako i zbog djela koja iza sebe ostavlja, radi kojih će mu, vjerujem, povijest dati visoko mjesto među 104 njegova prethodnika na mučeničkoj stolici solinsko-splitskih nadbiskupa i biskupa, od sv. Dujma do naših dana.

Izričući ovu čestitku našem svečaru u ime svega svećenstva i redovništva splitsko-makarske Crkve i svih crkvenih ustanova u nadbiskupiji iznijet ću najznačajnije momente njegova života i upozoriti samo na neke vidove njegove djelatnosti.

Nadbiskup Franić rođen je u Kaštel-Kambelovcu 29. XII 1912. Nakon gimnazije i teologije u splitskom Malom i Velikom sjemeništu zaređen je za svećenika na Božić 1936. Poslije toga obavljao je razne službe: najprije je završio postdiplomski teološki studij na papinskom sveučilištu Gregorijani u Rimu, s naslovom doktora teologije. U jesen 1941. imenovan je profesorom na Biskupskoj klasičnoj gimnaziji u Splitu, koja je imala pravo javnosti. To joj je pravo priznala i okupaciona fašistička talijanska vlast, ali uz uvjet da trojica mladih profesora, među kojima je bio i dr. Franić, budu uklonjeni s gimnazije. Zatim je bio kapelan zatvora sv. Roka u Splitu, kapelan u župi sv. Križa u Splitu, sjemenišni bibliotekar, podravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa, a od 1945. i podravnatelj Centralnog bogoslovnog sjemeništa, te profesor na sjemenišnoj gimnaziji i Teologiji; predavao je razne predmete, prema ondašnjim potrebama. Uz spomenute obaveze, školske godine 1945/46. predavao je i vjeronauk u nižim razredima realne gimnazije u Splitu, 18 sati tjedno.

Dne 17. XII. 1950. posvećen je za biskupa. I nadalje ostaje profesor na Teologiji i sjemenišnoj gimnaziji. Proforsku službu na Teologiji završit će tek 1980. godine, poslije 30 godina aktivne proforske službe. Kao pomoćni biskup bio je i splitski dekan i generalni vikar pok. biskupa Bonefačića.

26. VI. 1954. postao je upravitelj splitske i makarske biskupije, 1960. rezidencijalni biskup, a 1969. prvi nadbiskup jedinstvene splitsko-makarske nadbiskupije i metropolita splitske crkvene pokrajine, koju službu i sada vrši. Kao biskup prokrstaro je cijelu nadbiskupiju uzduž i poprijeko: pješice, na konju, u seljačkim kolima, u neretvanskoj lađi, a tek poslije i u svom automobilu.

Kao biskup Katoličke Crkve vršio je značajne službe na planu naše domaće i opće Crkve. U okviru BKJ bio je njezin potpredsjednik, pa predsjednik Vijeća za katehizaciju, predsjednik Vijeća za sjemeništa i kler, predsjednik Vijeća za nauk vjere, što i sada vrši. Na planu opće Crkve dva puta bio je član Sinode biskupa u Rimu, član kongregacije za proglašenje svetih i kongregacije za sjemeništa. Kroz pola godine bio je i upra-

vitelj kotorske biskupije. II. vatikanski koncil pratio je već od njegovih priprema kao član Pripravne teološke komisije, a za vrijeme Koncila bio je član Doktrinarne komisije.

Od 75 godina života 51 godinu proživio je kao svećenik, a od toga 37 godina kao biskup. Kao svećenik i biskup on je nastavio djelo Krista vječnog svećenika i pastira. Biskup je, kaže II. vat. koncil, autentični učitelj vjere, svećenik i pastir. Kao učitelj vjere nadbiskup Franić vjerno je čuvao poklad vjere, koju je neumorno propovijedao i odlučno branio, bilo živom, bilo pisanom riječi. Zbog te svoje biskupske službe ponekad je bio neshvaćen i kritizarn, jer su se njegove riječi izvlačile iz cjeline i netočno tumačile. Njegova visoka teološka izobrazba posebno je došla do izražaja na II. vat. koncilu u brojnim interventima, koje je sam na latinskom jeziku sastavljao, osobno izgovarao ili pak napisane predavao Tajništvu Koncila.

Mons. Franić nastavio je i djelo Krista svećenika, jedinog spasitelja čovjeka. Krist je spasio svijet od grijeha svojom ljubavlju, koja nam je posebno zasjala na križu. On i danas spasava svijet na isti način, i to po svojim svetim biskupima, svetim svećenicima, redovnicima i redovnicama i svetim običnim vjernicima. Za spasenje svijeta potrebno je naše vlastito posvećenje, to je osnovna poruka našega svećara. A tog posvećenja nema bez ustrajne svakidašnje molitve i to do tri sata na dan, naglašava on. U tome nam svima prednjači svojim primjerom. On voli celebrirati, moliti, klečati pred Presvetim, razmišljati. I kako je to činio prije 20 ili 10 godina, to jednako čini i danas u 76. godini svoga života. Zato ga možemo vidjeti na svim molitvenim skupovima svećenika i vjernika, mladih i odraslih. I sa 75 godina života usred ljeta po tri krizme, s misama i propovijedima, u jednom danu obavlja. Uz euharistijsku pobožnost kod njega se još posebno ističe pobožnost prema Gospi. To je istaknuto i papa Pavao VI. kada mu je čestitao srebreni biskupski jubilej: »Djevicu Mariju, tvoga naroda radost, nježnom i sinovskom ljubavlju častiš.« I sami smo svjedoci tome: kada ga na ulici susrećemo sama, opažamo kronicu u njegovoj ruci.

Mons. Franić pastirsku službu vršio je u jedno vrijeme u veoma složenim prilikama. Uza sve to on je uvijek imponirao svojom jasnoćom i principijelnošću, kako u naučavanju vjere tako i u pogledu discipline klera. Smjernice II. vat. koncila, među prvima u našoj domovini, počeo je primjenjivati u upravljanju biskupijom, o čemu svjedoče brojna vijeća osnoavana odmah poslije Koncila. Za duhovno dobro vjernika za njegova biskupovanja podignuto je više župskih i filijalnih crkava, župskih i samostanskih kuća i osnovano više župa. Između svih, s posebnom radošću, spominjem samo pastoralni konkatedralni centar sv. Petra. Ovaj pastoralni centar, podignut uz velike žrtve njegova, a i našega, prijatelja o. dra Roberta Baczvaryja, s nama večera prisutnoga, ostaje kao trajni spomenik nadbiskupove pastoralne brige za ovaj grad i njegovu vjersku budućnost. Također s radošću ističem da su zbrinuti stari i nemoćni svećenici izgradnjom Svećeničkog doma; isto tako omogućen je rad našem sjemeništu u neobično teškim uvjetima izgradnjom dvaju novih krila; denacionalizirana je cijela zgrada starog sjemeništa, dobivena zgrada

nadbiskupske rezidencije i kurije i u posljednje vrijeme uređena zgrada Centralnog bogoslovnog sjemeništa.

Za dobro naše mjesne crkve održana je pod njegovim vodstvom 55. splitska dijecezanska sinoda, prva u Jugoslaviji poslije rata, čija se akta teč nalaze u tisku.

To su samo neke točke iz bogatog životnog puta i djela našega oca nadbiskupa, što večeras u nama budi osjećaje poštovanja i zahvalnost.

Dragi naš slavljeniče, 37 godina Vašeg biskupskog služenja duboko je utkano u ovu našu crkvu kojoj ste na čelu. Mnoga djela ste učinili i uspješno ostvarili zahvaljujući i onima kojima ste bili, a kojima ste i sada učitelj, svećenik i pastir. To je u prvom redu Vaše svećenstvo svjetovno i redovničko, redovništvo muško i žensko, koje Vas je na Vašem životnom putu uvijek pratilo, s Vama surađivalo, zajedno s Vama križ nosilo i zajedničkim uspjesima s Vama se radovalo, i koje Vam je, uza sve kušnje, u golemoj većini ostalo vjerno. U ime toga našega svećenstva i redovništva i svih crkvenih ustanova naše nadbiskupije: Prvostolnog i zbornih kaptola, Centralnog bogoslovnog sjemeništa i Teologije, Nadbiskupskog sjemeništa i srednje škole, Svećeničkog doma, te redovničkih muških i ženskih zajednica, njihovih provincijalnih uprava, Franjevačke visoke bogoslovije i gimnazije i svega pastoralnog svećenstva čestitam Vam 75. godišnjicu života, uz osjećaje iskrene zahvalnosti za sve dobro koje ste učinili i sada činite splitsko-makarskoj Crkvi. Oče Nadbiskupe, ad multos annos, na mnogaja ljeta! Bilo Vam sretno. Živjeli!

TEOLOŠKO-POVIJESNI ZBORNİK

»U SLUŽBI ČOVJEKA«

U službi čovjeka. Zbornik nadbiskupa-metropolite dr. Frane Franića, Izd. Crkva u svijetu, Split, 1987.

Drago Šimundža

Koncem prošle godine, točnije, 29 prosinca 1987. splitski je nadbiskup dr. Frane Franić navršio 75 godina života. Kako je to značajna godišnjica i važan datum, tim povodom je priređen opsežan zbornik teoloških, humanističkih i crkveno-povijesnih radova; i objavljen je u izdanjima Crkve u svijetu.

Kao i svaki zbornik koji se piše stručno i izdaje u čast istaknutih ličnosti, povodom važnih obljetnica u njihovu životu, i ovaj je, po svojoj nakani, hommage i priznanje, pismena čestitka i zahvalnost za neumoran rad i brojna ostvarenja.